

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Kršenje ljudskih prava i demokratije

Sistem za rano upozoravanje

Newsletter No. 30

1. U dodatku dnevnog lista *Politika* između 23. i 28. decembra 2008. godine, *Agencija za privatizaciju* je, shodno Zakonu o dodeli besplatnih akcija, u 6 svakodnevnih nastavaka (na ukupno 228 strana) objavila spisak od 169.411 građana Srbije, koji ne ispunjavaju uslove da postanu vlasnici besplatnih akcija privatizovanih javnih ili državnih preduzeća¹. U objavljenim spiskovima navedena su puna imena sa imenom jednog od roditelja, njihovi matični brojevi datumi (u kojima su sadržana datumi rođenja i drugi važni podaci o tim licima).

Agencija za privatizaciju je time, ignorišući obaveze proizašle iz *Zakona o zaštiti podataka o ličnosti* koji je usvojen sredinom oktobra 2008. godine, kao i početkom decembra objavljeno upozorenje Poverenika za slobodan pristup informacijama i zaštitu podataka o ličnosti da se spisak ne objavljuje, ozbiljno ugrozila pravo na zaštitu podataka ličnosti kao Ustavom i zakonom zaštićeno pravo građana.

YUCOM je od Agencije za privatizaciju na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama tražio dokument iz koga se vidi ko je i kako propisao, tj. odredio vrstu i obim podataka o građanima koji će biti objavljeni u dnevnom listu „Politika“.

2. Ministarstvo rada i socijalne politike obezbedilo je sredstva za finansiranje narodnih kuhinja u 58 gradova i opština za period od januara do marta 2009.

Zbog nedovoljnih sredstava u budžetu za narednu godinu gradovi i opštine u kojima se sprovodi Program narodnih kuhinja nisu mogli samostalno da obezbede finansiranje obroka za najsiromašnije stanovnike. Ministarstvo u svom saopštenju ne navodi kakve mere će preduzeti nakon isteka tromesečnog perioda za koji su sredstva za finansiranje narodnih kuhinja obezbeđena.

Na obroke ukupno 21.725 korisnika narodnih kuhinja Ministarstvo rada i socijalne politike izdvojilo je 50.047.303 dinara, navodi se u saopštenju.

¹Ovaj Zakon propisuje uslove pod kojima besplatne akcije (ili odgovarajući novčani iznos) treba da dobiju punoletni građani Srbije koji ih nisu dobili po drugom osnovu (na primer, zaposlenje), a njihov broj se kreće oko 4,5 miliona.

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights

17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980

e-mail yucomoffice@gmail.com

www.yucom.org.yu

Procenjuje se da bi broj korisnika, kad bi bilo više sredstava, mogao biti i mnogo veći, pošto u nekim gradovima već postoje i liste čekanja. Ukoliko bi usled ekonomske krize ili eventualnih otpuštanja značajno porastao broj ljudi kojima su potrebne usluge narodnih kuhinja, bilo bi jako teško da im se te usluge i obezbede.

U Vojvodini – žitnici Srbije - narodne kuhinje postoje u 13 opština, u kojima svakog dana kuvani obrok dobija 4.200 socijalno najugroženijih.

3. Ministar za rad i socijalnu politiku **Rasim Ljajić** izjavio je da od milion i 400 hiljada dece, njih 155.000 živi u teškom siromaštvu, dok je isto toliko na ivici bede. Podaci su još alarmantniji kada je reč o romskoj populaciji: 60 odsto živi u nehigijenskim naseljima, 20 odsto zaostaje u rastu, a 46 odsto nema obrok svakog dana. "Zajednički problem za svu ovu decu je nasilje nad decom. U protekloj godini zabeleženo je 1.640 slučajeva različitog nasilja nad decom", podseća ministar rada i socijalne politike Rasim Ljajić.

Iako u Ministarstvu prosvete tvrde da je svoj deci u Srbiji omogućen pristup kvalitetnom obrazovanju, podaci UNICEF-a su drugačiji. U vrtiće ide svega četiri odsto romske dece.

"Ima podataka koji govore da deca ometena u razvoju skoro da nisu uključena u obrazovni sistem. Kada su u pitanju romska deca znamo da mali procenat njih ide u školu", kaže direktorka UNICEF-a za Srbiju Judita Rajhenberg.

Tokom oktobra Vlada je, prema rečima ministra Ljajića, trebalo da uputi u skupštinu zakon o dečjem ombudsmanu i opšti antidiskriminacioni zakon, dok novi Zakon o socijalnoj zaštiti možemo očekivati tek sledeće godine. To se do danas nije dogodilo.

4. *Dah teatar* – nezavisno alternativno pozorište koje se u svojoj aktivnosti zalaže sa promene u društvu, poštovanje ljudskih prava i osnovnih vrednosti² - u noći između 16. i 17. novembra je bilo žrtva vandalskog napada: u njihove prostorije su upali provalnici koji su odneli kompjutere i drugu opremu od vitalnog značaja za njihov rad. Pored toga, 11. decembra je u njihovim prostorijama je izbio požar.

² *Dah teatar* je profesionalna pozorišna grupa koja već 15 godina tesno saraduje sa *Ženama u crnom*, sa kojim a su zajednički priređivale ulične preformance i pozorišne predstave u kojima se protestuje protiv militarizma, nacionalizma, rodne neravnopravnosti i klerikalizacije srbijanskog društva.

YUCOM

Komitet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

U oba slučaja je o napadima obavještena beogradska policija koja je izvršila detaljan uviđaj. Do danas je, međutim, ostalo nepoznato ko su provalnici i kako je došlo do požara.

5. Agencije za fizičko-tehničko obezbeđenje, posle Vojske i policije, treća su oružana sila u Srbiji. Kako navodi *Politika*, nezvanična istraživanja pokazuju da ih ima oko 3.800, sa oko 50.000 visoko obučениh zaposlenih i oko 47.000 komada lakog naoružanja, 15.000 pancira i stotinama (polu)blindiranih vozila i visokosofisticiranom audio i video tehnikom. Treba napomenuti da većinu među vlasnicima i zaposlenima u ovim agencijama čine veterani iz ratova koji su vođeni 1990tih godina na prostoru bivše Jugoslavije: dve trećine njih su penzionisani pripadnici MUP i vojske, koji najčešće rade neprijavljeni.

Posebno je opasno što osnivanje i uslovi za rad ovih firmi, međutim, još uvek nisu pravno regulisani.

6. Od prijema Srbije u članstvo Saveta Evrope, Evropski sud za ljudska prava je razmotrio 105 predstavki građana Srbije, i donete od kojih su 22 rešene (21 protiv države, u korist građana). Sud je odbacio 20 predstavki, dok je bilo i „nekoliko slučajeva prijateljskog poravnjanja“ između građana i države, izjavio je državni agent Srbije **Slavoljub Carić**. On je dodao da broj predstavki građana Evropskom sudu stalno raste i upozorio da „građani moraju da shvate da Evropski sud za ljudska prava ne može da zameni domaće sudove“.

7. Predstavnici *Svetske banke* u Srbiji upozoravaju na tromost državnih institucija kojom se usporava realizacija projekata dogovorenih sa tom institucijom. Predstavnic Svetske banke u Srbiji Vesna Kostić kaže da je *Svetska banka* više od godinu dana čekala srpsku vlast i administraciju da deluju, kako bi oko 200 miliona dolara bilo uloženo u četiri važna projekta u Srbiji:

"Četiri projekta koje je odbor direktora Svetske banke odobrio još u junu i julu mesecu 2007. godine u srpskom parlamentu su ratifikovana tek u septembru 2008", rekla je Kostićeva i dodala da je "čitava godina prošla u znaku pokušaja Svetske banke da srpski parlament dovede u stanje da ratifikuje te projekte važne za život građana Srbije". Da ih je ranije ratifikovala, Srbija bi ranije i dobila novac kojim bi popravila lokalne puteve, uveliko bi koristila sisteme za navodnjavanje i odvodnjavanje, dok bi Bor ranije dobio novac za razvoj privatnih preduzeća i životne sredine. Ti projekti odnose se i na uštedu energije i to prevashodno u školama, bolnicama i javnim ustanovama. Na ratifikaciju, prema rečima Kostićeve, još čeka projekat kojim bi se poboljšalo davanje usluga na lokalnom nivou i to u školstvu,

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

zdravstvu i ustanovama socijalne zaštite.

Prognoza:

Sve složeniji socijalni problemi predstavljali su jedno od dramatičnih obeležja procesa tranzicije u Srbiji daleko pre eskalacije tekuće svetske finansijske i ekonomske krize. Neuspeh srbijanskih vlasti da sačine održiv sistem zaštite i pomoći najranjivijim segmentima stanovništva – pre svega deci, manjinama i drugim marginalizovanim grupama – svedoči ne samo o neoprostivom nedostatku društvene osetljivosti i odgovornosti, nego i odsustvu jasne vizije budućnosti zemlje.

